

МОДЕРНІЗАЦІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

MODERNIZATION OF PRESCHOOL EDUCATION IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTATION AND DEVELOPMENT OF DISTANCE LEARNING

Визначено пріоритетні напрями впровадження та розвитку дистанційної форми навчання у дошкільних навчальних закладах України. Розглянуто основні проблеми дистанційного навчання дітей дошкільного віку. Досліджено можливі шляхи вирішення даної проблематики. Висвітлено деякі аспекти поглядів учених Національної академії педагогічних наук України щодо науково-методичного супроводу трансформаційних освітніх змін в контексті дослідження дистанційної форми навчання, як педагогічної технології. Вивчено пропозиції щодо вирішення проблем дошкільної дистанційної освіти та проаналізовано перспективні напрями спільної діяльності всіх учасників педагогічного процесу. Встановлено сутність основних понять, які розкривають процес дистанційного навчання відповідно до наявної нормативно-правової бази. Розглянуто значення повноцінного функціонування вебсайту дошкільного навчального закладу для налагодження ефективної співпраці батьків та педагогів. Визначено, що структура дистанційної освітньої програми дошкільнят може містити такі розділи як сенсорно-пізнавальний простір, заняття для розвитку мовлення та пам'яті, взаємодія дитини в соціумі, знайомство з природним довкіллям, дитина в світі культури, фізична культура. Наведено класифікацію потенційних недоліків. Зауважено про тенденцію до збільшення ролі дистанційного формату навчання у сучасному світі, що стосується усіх ланок освіти. Досліджено дошкільну освіту як таку, що потребує уваги на рівні теоретичного обґрунтування, нормативно-правового забезпечення та в практичному контексті. Підсумовано, що умовами організації дистанційного навчання дітей дошкільного віку є наявність елементарної інформаційної компетентності та чітка взаємодія з родиною учня, адже дистанційна освіта цієї вікової категорії відбувається у форматі «педагог – батьки – дитина».

Ключові слова: дошкільна освіта, дистанційне навчання, модернізація освіти, реформування освіти, цифровізація освіти.

The priority directions for the implementation and development of distance learning in preschool educational institutions of Ukraine have been determined. The main problems of distance learning of preschool children are considered. The possibility of solving this problem was studied. Some aspects of the views of National Academy of Educational Sciences of Ukraine students regarding the scientific and methodological support of transformative educational changes in the context of the study of distance learning as a pedagogical technology are highlighted.

Proposals for solving the problems of preschool distance education were studied and promising areas of joint activity of all participants in the pedagogical process were analyzed. The essence of the main concepts that reveal the process of distance learning in accordance with the existing legal framework has been established. The importance of the full functioning of the website of the preschool educational institution for the establishment of effective cooperation between parents and teachers was considered.

Determined that the structure of the distance educational program for preschoolers may contain such sections as sensory and cognitive space, activities for the development of speech and memory, the interaction of the child in society, familiarization with the natural environment, the child in the world of culture, physical culture. The classification of potential shortcomings is given. The tendency to increase the role of the distance learning format in the modern world, which applies to all branches of education, was noted. Preschool education is studied as something that needs attention at the level of theoretical justification, regulatory and legal support, and in a practical context.

Concluded that the conditions for the organization of distance learning of preschool children are the presence of elementary informational competence and clear interaction with the student's family, because distance education of this age category takes place in the "teacher – parents – child" format.

Key words: preschool education, distance learning, education modernization, education reform, digitalization of education.

УДК 373.2- 37.018.43
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/51.2.37>

Рабаданова Л.В.,
канд. філос. наук,
ст. науковий співробітник відділу
наукового інформаційно-аналітичного
супроводу освіти
Державної науково-педагогічної
бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського

Постановка проблеми. Цифровізація освіти та дистанційна форма навчання, як один із її проявів, набувають особливого значення у сучасному суспільстві. Вагомий вплив на процес модернізації освіти в даному напрямку становлять глобальні виклики та передумови, які постають перед Україною й світом та потребують відповідної реакції. У 2020–2021 рр. зростання потреби в навчанні онлайн для усіх ланок освіти було пов'язано з жорсткими карантинними обмеженнями, спрямованими на протидію поширення коронавірусної інфекції. У 2022 році потужним чинником, який становить вплив на всі сфери суспільної взаємодії, в тому числі і на освіту, постає

широкомасштабна російсько-українська війна та впровадження воєнного стану в Україні.

Безперечно, за умов об'єктивної можливості, освітній процес триває й наживо, проте змішана форма навчання, як і дистанційна, набувають все більшого значення. Наразі цифровізація освіти та впровадження передових інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес – незмінна риса їх модернізації. Безперечно, це не виключає особистісно-орієнтований підхід, вдосконалення методології та підходів педагогів, вибору актуального для суспільних запитів та цікавого, мотивуючого учнів контенту.

Дошкільна освіта – одна з важливих ланок освітнього процесу, що потребує уваги в межах, як теоретичних напрацювань науковців, так і в контексті практичного впровадження педагогічними працівниками. Адже розвиток дистанційної форми навчання для дошкільних навчальних закладів (далі – ДНЗ) має врахувати особливості психофізичного розвитку та багатогранність освітнього процесу дошкільнят.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика дистанційної дошкільної освіти була предметом ряду наукових розвідок. Так, дослідження Л. Ляхоцької [7] присвячено проблематиці педагогічної взаємодії фахівців ДНЗ та сім'ї завдяки застосуванню цифрових технологій у процесі дистанційного навчання. Відмітимо, що в публікації авторка представляє, як досвід використання в ДНЗ у роботі з батьками дошкільнят як застосування соціальних мереж, мобільних додатків, онлайн-платформ, так і вагому роль у педагогічній взаємодії актуального сайту ДНЗ, де розміщено всю необхідну інформацію щодо виховного процесу.

Науковці вивчають, як специфіку викладання окремих навчальних дисциплін, так і особливості програмного забезпечення, яке використовують в процесі дистанційного навчання. Як от, у публікації Ю. Руденко [8] розглянуто методику ознайомлення дітей з українським народознавством у ДНЗ в умовах дистанційного та змішаного навчання, а також тестування результатів навчання майбутніх вихователів ДНЗ засобами програми Microsoft Teams.

Відзначимо також аналітико-методичні матеріали «Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи» [2], підготовані фахівцями Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук (далі – НАПН). В матеріалах висвітлено досвід організації дистанційного навчання в умовах карантинних обмежень та перспективні напрями його розвитку. Дистанційне навчання розглянуто вченими НАПН, як ефективна педагогічна технологія, що дає можливість отримання доступної та якісної освіти, особливо в умовах обмеженої можливості навчання наживо.

У зазначених матеріалах Інституту педагогіки НАПН акцентовано увагу на тому, що зростання ролі дистанційної освіти відбулося стрімко і зробило впровадження цифрових технологій і перехід до он-лайн-освіти – сучасним трендом. У зв'язку з цим в публікаціях різних авторів постають споріднені поняття: е-дидактика, електронна педагогіка, електронне навчання, комп'ютерна система навчання, дистанційне навчання.

Під цим поняттям розуміють галузь сучасної дидактики, що досліджує закони, закономірності, принципи й засоби електронного навчання, що застосовуються з метою дистанційного здобуття компетенцій. У межах цієї галузі досліджують ряд проблем.

Вчені НАПН розкривають ряд аспектів, які пов'язані з дистанційним навчанням. Це основні вимоги щодо його ефективного впровадження, проблематика, що супроводжує впровадження та питання, які постають в процесі цифровізації суспільства загалом. Поруч із дослідженням проблем дистанційної форми навчання вчені НАПН надають пропозиції щодо їх вирішення та аналіз перспективних напрямів спільної діяльності всіх учасників педагогічного процесу.

«У межах цієї галузі знання вчені досліджують низку проблем:

1. Становлення й розвиток теоретичної бази, у тому числі понятійного апарату.
2. Види й методики проведення електронних занять, у тому числі дистанційні лабораторні практики.
3. Дидактичні властивості інструментів (програмних засобів і сервісів Інтернету).
4. Форми подання навчальних матеріалів для вивчення в електронному інформаційно-освітньому середовищі.
5. Підготовка педагогів для ефективного викладання в умовах електронного навчання.
6. Валеологія електронного навчання та Інтернет-безпека.
7. Виховні проблеми, які актуалізуються під час широкого використання Інтернету.
8. Забезпечення якості е-навчання та його оцінювання.
9. Нормативно-правове забезпечення е-навчання.
10. Дослідження організаційних форм навчання, пошуку оптимального їх поєднання й ваги в змішаному й дистанційному варіантах здійснення навчального процесу.
11. Використання психолого-фізіологічного потенціалу людини (резервів людського мозку та психіки)» [2, с.7-8].

Найчастіше предметом дослідження в контексті дистанційного навчання дошкільників постають як організаційні та методичні аспекти впровадження дистанційного навчання в освітній процес на основі ефективних методик і технологій [1], так і дистанційне навчання та підготовка компетентних фахівців-педагогів для роботи з дошкільнятами [8].

Метою нашого дослідження є аналіз процесу модернізації дошкільної освіти в контексті впровадження та розвитку дистанційної форми навчання для визначення можливих шляхів вирішення основних її проблем.

Мета статті конкретизується виконанням таких завдань:

- розглянути умови організації дистанційного навчання дітей дошкільного віку;
- визначити пріоритетні аспекти розвитку дистанційного навчання дошкільнят.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Насамперед з'ясуємо сутність основних понять відповідно до наявної нормативно-правової бази. Так, у статті 9 Закону України «Про освіту» зауважено, що однією з форм здобуття освіти є дистанційна. Вона визначається, як «індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [6].

Щодо мети дошкільної освіти, то статтею 11 Закону України «Про освіту» визначено, що нею є «забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок» [6]. Тому ДНЗ продовжують здійснювати роботу щодо всебічного розвитку малюків навіть в умовах, що обмежують можливість навчання наживо.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про дошкільну освіту» держава надає всебічну допомогу сім'ї у розвитку, вихованні та навчанні дитини; забезпечує доступність і безоплатність дошкільної освіти в державних і комунальних ДНЗ у межах державних вимог до змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти (Базового компонента дошкільної освіти) та обов'язкову дошкільну освіту дітей старшого дошкільного віку [5].

Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України стосуються переважно взаємодії з батьками та допомоги педагогів у проведенні часу з дитиною з користю. Втім, педагоги мають змогу не тільки інформувати батьків, а й проводити освітню роботу з дітьми. Звісно, з дотриманням усіх необхідних вимог Санітарного регламенту для ДНЗ із метою збереження здоров'я дошкільників. Особливо мова йде про запобігання проблемам зору та серцево-судинним захворюванням.

Впровадження дистанційної форми навчання у ДНЗ України передбачає неодмінну увагу до використання інформаційних та інформаційно-комп'ютерних технологій навчання. Тобто, активний розвиток дистанційної форми навчання початковою передумовою має підготовку всіх учасників процесу до використання тих технологій та програм, які необхідні в подальшому для їх освітньої співдії.

Попри те, що суб'єкти навчання роз'єднані у просторі, а іноді й у часі другим не менш вагомим компонентом дистанційної освіти є забезпечення комунікації учасників освітнього процесу. Звісно, комунікація у випадку дистанційного навчання опосередкована технічними засобами, проте саме її налагодження, за виконання інших умов, дозволяє провадити процес навчання ефективно.

Базисом для дистанційного навчання дошкільнят постає присутність елементарної інформацій-

ної компетентності, яка для дитини дошкільного віку включає здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язання освітніх, ігрових завдань на основі набутих елементарних знань, вмінь, позитивного ставлення до комп'ютерної та цифрової техніки.

Водночас, ця складова компетентності дитини дошкільного віку – варіативна у Стандарті дошкільної освіти. Адже помірність використання комп'ютера та добір ігрових і пізнавальних програм залишається зоною відповідальності батьків, які «виступають своєрідним ретранслятором виховних та навчальних впливів вихователя на дитину, реалізатором запланованих видів діяльності та занять, режимних моментів» [4, с. 268].

Значну роль у розвитку дистанційної форми навчання дошкільнят вважаємо посилення технічної наочності за допомогою фото, відеографіки, анімації та звуку. Креативність педагога та поєднання ним теоретичних знань і практичних навичок у процесі професійної діяльності – ознаки компетентного фахівця.

Дистанційне навчання, як і освітній процес наживо відбувається по-різному, а тому потребує індивідуального, а не стандартизованого підходу. Дистанційне навчання – це не тільки сайти і платформи із завданнями та вправами. Адже це – лише засоби, які складають приблизно 20% системи навчання. Решта 80% – освітні технології, методики навчання, підготовка кадрів, система діагностики й оцінювання результатів, забезпечення і педагогічний супровід процесу дистанційного навчання дошкільнят.

У ДНЗ набуває особливого значення взаємодія з родиною учня, адже дистанційна освіта цієї вікової категорії можлива лише у форматі «педагог – батьки – дитина», що пов'язане з тим, що ряд необхідних навичок у дітей перебуває ще в процесі формування. Наприклад, опанування самостійного читання, вміння працювати з інформаційно-комунікаційними технологіями, самоорганізація.

Тому для розвитку дистанційної дошкільної освіти необхідним етапом є організація роботи з батьками дошкільників. Комфортними передумовами співпраці педагогів та батьків є можливість виконувати завдання у зручний час, надання можливості дитині поспілкуватися з друзями, підвищення інтересу до знань запропонованою цікавою добіркою завдань. Увага до того, щоб не було надмірних фото-звітувань про виконану роботу, загрози для здоров'я дитини. Наприклад, псування зору через таку кількість завдань, яка передбачає потребу працювати з гаджетами, що перевищує норми для відповідної вікової категорії.

Адже, основна вимога до організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання полягає у дотриманні принципу збереження здоров'я,

запобігання емоційному, ментальному та фізичному перевантаженню дитини, а також негативних наслідків для її здоров'я та самопочуття.

Отже, «з метою дотримання вимог щодо організації навчально-виховного процесу саме батьки є тою ланкою, котра забезпечуватиме змішаних характер освітніх впливів – тобто поєднання дистанційної взаємодії та залучення технічних засобів з реальною практичною та ігровою діяльністю дітей в домашніх умовах» [4].

Оскільки готовність до дисциплінованості та самоорганізації дитини дошкільного віку може бути ще не сформованою в достатній мірі, то скерувати дії дистанційно можливо лише за умови залучення дорослих членів родини. Втім, це воно повинно бути чітко регламентованим, не бути надмірним, щоб чинити позитивний вплив на розвиток дитини. Для цього необхідно напрацювати алгоритми дій для дорослих мають бути чітко визначені та прописані, за потреби, покроково в інструкціях педагога.

Для налагодження ефективної співпраці батьків та педагогів має повноцінно функціонувати вебсайт ДНЗ. Своєчасне оновлення інформації, наповнення його відповідями на актуальні питання полегшує співпрацю батьків та педагогів, дозволяє отримати інформацію про організацію освітньо-виховного процесу в межах конкретного ДНЗ, знайти систематизовані дидактичні матеріали та поради щодо розваг дошкільнят в умовах дистанційного навчання.

Більшість ДНЗ представляють на своїх вебсайтах добірки щодо організації розвивальної, освітньої та виховної діяльності дітей. Матеріали, що стосуються навчання та дозвілля дошкільнят, серед яких заняття малюванням, математикою, рухливі ігри та все, що покликане налагодити систему корисної взаємодії з дитиною. В перелік можна віднести різні освітні компоненти, рішення закладу освіти та законодавчу базу для дистанційного навчання.

Не менш важливою є можливість оперативного обговорення актуальних питань для групи. Для чого створюють чати у різних месенджерах або закриті групи в соціальних мережах. Де педагоги повідомляють про особливості діяльності ДНЗ, режим дня та харчування вихованців, освітньо-виховні заходи, напрями роботи з батьками, нові завдання для вихованців. Притому, актуально, не лише виголосити завдання, але й максимально пояснити методику його виконання (час, тривалість, кількість повторень), необхідне для нього обладнання (за потреби) та очікувані результати.

Також доречним є представлення батькам посилань на додаткові ресурси, що можна використовувати щодня, зазначення розкладу дня дитини із детальним описом занять чи ігор. Адже, переважно батьки не мають педагогічної освіти, натомість мають власну роботу та побутові справи, тому матеріали на допомогу в дистанцій-

ному навчанні мають бути доступними та невеликими за обсягом.

Освітня програма дошкільнят може містити такі розділи як сенсорно-пізнавальний простір (наприклад, вивчення початків математики), заняття для розвитку мовлення та пам'яті, взаємодія дитини в соціумі, знайомство з природним довкіллям, дитина в світі культури (образотворче мистецтво, музичні вправи, театральне та літературне мистецтво), фізична культура (ранкова гімнастика, рухова активність протягом дня).

Дистанційна робота з дошкільнятами передбачає не оцінювання, а звіт про виконання, зворотній зв'язок. Перед педагогами дошкільної ланки освіти стоїть завдання організувати систему виховання, навчання та розвитку, позбавлену епізодичності. Тому необхідно продумати умови для звітування про досягнення дітей за темами або окремими завданнями.

Для цього можна організувати групі онлайн-флешмоби, марафони, де б діти, за допомоги батьків за потреби, змогли б продемонструвати процес опанування знань, умінь, навичок та досягнень. З цією ж метою можна використовувати фотовиставки дитячих робіт, декламування віршів або ляльковий театр.

Крім того, можливі короткі, але регулярні зустрічі дошкільнят з групою в режимі реального часу. У дошкільному віці переважно розвинена короткочасна пам'ять, ще не сформовані стійкі соціальні зв'язки, тому такі зустрічі сприяють уникненню періоду адаптації у випадку переходу на змішану форму роботи ДНЗ.

Найчастіше для проведення занять у форматі відеоконференцій застосовують платформу Zoom. Безкоштовний обліковий запис у Zoom дозволяє проводити зустрічі онлайн тривалістю до 40 хвилин. Програма зручна для індивідуальних та групових занять, її можна використовувати з будь-якого гаджета. Якщо захід постійно відбувається в один час, то можна зробити одне й те саме посилання на вхід.

В залежності від технічних та матеріальних можливостей кожної родини, від того наскільки завантажені батьки діти зможуть долучатися до освітньої діяльності з різною частотою та інтенсивністю. Тому, організація дошкільної освітньої діяльності дистанційно потребує рішень, щодо кожної окремої ситуації та передбачає різні умови спілкування з батьками. Втім, за умови, що головна мета педагога та батьків – максимальне розкриття творчого потенціалу дитини, підходить до вирішення різноманітних ситуацій можливо віднайти майже завжди.

Дистанційна дошкільна освіта неможлива без роботи над підвищенням рівня педагогічної культури батьків. Як зазначено в інструктивно-методичних рекомендаціях МОН України «Щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти

у 2020/2021 навчальному році» – «Модель партнерської взаємодії із сім'єю кожен ДНЗ розробляє самостійно, ґрунтуючись на принципах взаємоповаги, взаємодовіри, взаєморозуміння, співпраці, усвідомлення своєї ролі та відповідальності».

Тобто, виклики дистанційного навчання можуть бути вирішені шляхом співпраці педагогів, батьків дитини, психологів, управлінців ДНЗ, оскільки гнучкий графік для учнів має бути забезпечений з урахуванням відповідної оплати роботи педагога та нормалізацією співвідношення у його особистому графіку праці та відпочинку.

Усі питання дистанційної освіти мають бути враховані представниками влади всіх рівнях (від об'єднаних територіальних громад до державної політики), адже часто це глибокі соціальні проблеми, що виходять за межі навчального процесу, але при цьому безпосередньо на нього впливають. Тому пошук шляхів до їх вирішення охопити широке коло зацікавлених.

Учасникам взаємодії слід пам'ятати про своєрідну культуру віртуального спілкування, толерантність, правила етикету, притаманні інтернет-ресурсам, слідкувати за рівнем грамотності (писати зрозуміло та без помилок), бути об'єктивними та ввічливими, оскільки це головне правило цивілізованого віртуального спілкування.

Загалом, дослідники зауважують про активну залученість сучасних батьків у освітньо-виховний процес дитини. «Це вимагає від закладів дошкільної освіти оновлення форм і методів роботи з батьками, оскільки передбачає врахування сучасних тенденцій розвитку цифрового суспільства, взаємостосунків між батьками й дітьми, батьками і педагогічними працівниками, особливостей впливу цифрових технологій на життя сім'ї та закладу освіти» [5, с. 113].

Для розвитку дієвої організації дистанційної форми навчання дошкільнят потрібно, щоб вона відбувалася у наступній послідовності – планування, створення навчальних матеріалів, індивідуальний підхід до кожного учня та зручна форма зворотнього зв'язку.

Так, планування передбачає орієнтацію на мету діяльності. Саме в залежності від того, чому треба навчити дітей та яким передбачається результат педагог повинен відштовхуватися визначаючи механізми досягнення бажаних результатів.

Під створенням навчальних матеріалів маємо на увазі надання початкової допомоги педагога у налагодженні процесу навчання. Крім, безпосередньо навчальних матеріалів варто звернути увагу на інструкції з використання необхідних програм, зазначення часу на виконання, рекомендації та підказки. Це можуть бути, як текстові, так і мультимедійні матеріали – презентації, відеоролики, посилання, які допоможуть у вивченні зазначеної теми. Можна їх супроводити також переліком

інтернет-джерел, які сприятимуть легшому засвоєнню матеріалу.

Індивідуальний підхід під час дистанційного навчання дошкільнят – це врахування, як різних умов та можливостей технічного характеру, так і увага до особливостей дитини та її сфери інтересів. Притому, іноді саме дистанційні умови більш комфортні, у порівнянні з традиційними, умови для творчого самовираження особистості. Оскільки збільшують можливості демонстрації продуктів своєї творчої діяльності для всіх охочих. А також є більший діапазон експертної оцінки творчих досягнень тих, хто навчається.

Поруч із індивідуальним підходом багато батьків незадоволені розмаїттям платформ, які обирають вчителі. Безсумнівно, кожен учень потребує індивідуального підходу, але ефективно дистанційне навчання, як нова система освіти має врахувати загальні питання, сформувати комплексний підхід до їх вирішення, отримати загальні рекомендації.

Також це стосується зручності зв'язку між педагогом і батьками. Зазвичай використовують електронну пошту, онлайн-сервіси (наприклад освітню платформу Youtube, а також Viber, Telegram, ZOOM). Усі питання повинні бути уніфіковані, наскільки це можливо. Що дозволить формувати навички роботи з певними програмами не хаотично, а найбільш повно, наскільки це необхідно в навчальному процесі.

Дієва організація дистанційного навчання для дошкільнят передбачає акцент уваги, як на підготовці майбутніх педагогів, так і на післядипломній освіті та підвищенні кваліфікації наявних фахівців. Адже дистанційне навчання для різних ланок передбачає набуття педагогом знань, вмінь та навичок не лише самому працювати із друкованим, голосовим, аудіо-візуальним та цифровим контентом, а також за потреби вміти навчити вихованців чи дорослих, які допомагають їм під час занять.

Таким чином, навички педагога є початковою умовою для доступної дистанційної освіти, головними складниками якої є інтерактивність, знання, як використовувати мультимедіа, індивідуалізація, миттєвий зворотний зв'язок. Підготовка та перепідготовка фахівця-педагога, який вільно орієнтується у світовому інформаційному просторі, має знання та навички пошуку, обробки та зберігання інформації, вміє використовувати сучасні комп'ютерні технології постає необхідністю сучасної освіти на всіх етапах.

Для розуміння переваг дистанційної освіти необхідно звернути увагу і на її можливі недоліки. Акцент уваги на них дозволяє протистояти їх прояву чи зменшенню впливу. Наведемо класифікацію недоліків, яку узагальнено в публікації Д. Дзвінчук [3]:

- деперсоніфікація і «знелюднення» освіти, втрата живих зв'язків між суб'єктами освітнього процесу;

- втрата виховного компоненту освіти, освіта перестає бути важливим інститутом соціалізації особистості, збільшення психологічної і соціальної дистанції між учасниками навчально-виховних взаємодій;

- гіперболізація самостійної роботи, незважаючи на невисокий рівень вмотивованості до навчання;

- зростання можливостей для кібербулінгу та інших форм насильства і агресії;

- освіта стає послугою, яку можна отримати, не докладаючи значних інтелектуальних та моральних зусиль.

Стосовно основних проблем дистанційної освіти дошкільників, до них можна віднести, як типові для всіх ланок освіти, приміром, широкомасштабна підготовка та підвищення кваліфікації наявних фахівців, доступність освіти попри об'єктивні умови, які унеможливають проведення занять наживо. Але передусім, звісно, технічні заваги – відсутність стабільного інтернет-з'єднання, брак досвіду користування освітніми онлайн-ресурсами для проведення занять, недостатня кількість цифрових пристроїв у родині).

Щодо можливих шляхів вирішення технічних проблем дистанційного навчання дітей дошкільного віку, то їх можливо вирішити надаючи субсидійовану техніку (планшети, комп'ютери) в користування або допомогу з питань застосування необхідних для навчання програм (якщо проблема не в наявності техніки, а у вмінні користування певними програмами, формуючи гнучкий графік із урахуванням індивідуальних потреб та можливостей).

Дидактико-методичні проблеми дистанційної освіти, як от, недостатнє забезпечення дистанційної форми роботи методичними рекомендаціями з впровадження мають бути вирішені через напрацювання дослідників щодо його наукового й методичного супроводу дистанційної освіти.

Зазначимо про роль вирішення психологічних питань. Адже навчання дошкільнят легко нівелюється за умови низької вмотивованості дітей. Оскільки дисциплінованість та комунікативні навички дитини знаходяться ще в процесі формування, а ще з урахуванням характерної їм швидкої перетоми, тим більше в умовах непрямої комунікації з педагогом та користування гаджетами.

На психологічні питання стосовно швидкого перевантаження дошкільнят при дистанційних заняттях відповідь можна знайти в дозуванні тривалості уроків – не більше 15 хвилин, з тривалими перервами – щонайменше 20 хвилин без використання електронних пристроїв.

Стосовно мотивації дошкільнят, то варто звернути увагу, щоб вона не була негативною, тобто це має бути не страх позбавлення певних благ. Краще діє мотивація заохочення, стимул дізнатися нове та зацікавлення в участі в ігрових видах

діяльності. Одним з варіантів мотивувати дитину є розробка вчителем системи відзнак за аналогом гейміфікованих занять. Тобто, з втіленням ігрових методик, які залучають дітей в процес, а не провадять рутинну роботу. Поєднуються пізнавальний та розважальний компоненти навчання.

Також значний вплив на поведінку дітей дошкільного віку мають типові для них мотиви, пов'язані з інтересом до світу дорослих, прагненням діяти, як вони. Тобто, бажання бути схожим на дорослого керує дитиною у рольовій грі. Що теж може бути використано педагогом при підготовці занять.

Щодо організаційних проблем дистанційного навчання можна віднести обмеження часу спілкування чинними гігієнічними нормами, недостатню відповідальність батьків у приєднанні дітей до дистанційних уроків, складності в організації зворотнього зв'язку.

Необхідно врахувати значення поєднання державного, місцевого та локального рівнів впливу на організацію управлінських аспектів дистанційного навчання. Для того, щоб вплинути на дидактико-методичні складнощі потрібно вносити зміни до навчально-методичних засобів (посібників, підручників), де акцентувати увагу на використанні тих форм організації навчання, які необхідні для становлення вміння вчитися та інших компетентностей, які потрібні для навчання.

Висновки дослідження. Наукові розвідки свідчать – чим молодший вік дитини, тим важче впровадити онлайн-навчання, і тим більше діти потребують соціалізації, реального спілкування та присутності вчителя наживо. Але, коли онлайн-освіта постає єдиною можливим та незамінним варіантом, то шукати шляхи до вирішення основної проблематики, що постає на шляху розвитку дистанційної форми навчання стає необхідною умовою.

Потрібно зважати на тенденцію до збільшення ролі дистанційного формату навчання у сучасному світі. Це стосується усіх ланок освіти, оскільки кожна з них відіграє значну роль у процесі формування комплексної, цілісної, безперервної освіти впродовж життя. Дошкільна освіта, як така, що закладає початок цього процесу потребує уваги на рівні теоретичного обґрунтування, нормативно-правового забезпечення та в практичному контексті.

Загалом, підсумовуючи зауважимо, що умовами організації дистанційного навчання дітей дошкільного віку є присутність елементарної інформаційної компетентності та чітка взаємодія з родиною учня, адже дистанційна освіта цієї вікової категорії можлива лише у форматі «педагог – батьки – дитина».

Щодо пріоритетних аспектів розвитку дистанційного навчання дошкільнят, то до них можна віднести повноцінне використання вебсайту ДНЗ, підвищення рівня педагогічної культури батьків, організацію дієвої дистанційної форми навчання

дошкільнят, що враховує усі етапи – планування системного навчання, створення навчальних матеріалів з інструкціями стосовно використання, рекомендаціями та підказками, застосування індивідуального підходу до можливостей залученості кожної дитини в процес навчання та отримання зворотнього зв'язку, як альтернативи оцінюванню при контролі навчального процесу дошкільнят.

Подальші наукові розвідки дистанційної освіти дошкільнят можуть здійснюватися в напрямі дослідження конкретних освітніх технологій, методик навчання, особливостей підготовки кадрів, добору технологій щодо навчання, контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі формування ключових компетентностей і наскрізних умінь саме в дистанційному форматі, як такому, що сприяє максимальній доступності освіти за різних умов.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бубін А. Професійна підготовка фахівців дошкільної освіти в умовах дистанційного навчання: організаційно-педагогічні аспекти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2020. Вип. 78. С. 35-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_5_2020_78_9 (дата звернення: 10.07.2022).
2. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали / кол. автор. ; за заг. ред. О. М. Топузова ; укл. М. В. Головка. Київ : Педагогічна думка, 2021. 192 с.
3. Дзвінчук, Д. Мегатренд дистанційної освіти : переваги, недоліки, ризики. *Освітній дискурс : збірник наукових праць*. 2020. Вип. 26. С. 7–18. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32236/Dzvinchuk_7-18.pdf?sequence=1 (дата звернення: 06.07.2022).
4. Ємчик О. Дистанційні форми роботи закладу дошкільної освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 34(1). С. 265-269. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2020_34%281%29__44 (дата звернення: 10.07.2022).
5. Про дошкільну освіту: Закон України від 11 липня 2001 року № 2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 19.07.2022).
6. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 19.07.2022).
7. Ляхоцька Л. Педагогічна взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї із застосуванням цифрових технологій у процесі дистанційного навчання. *Нова педагогічна думка*. 2021. № 1. С. 110-114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2021_1_24. (дата звернення: 10.07.2022).
8. Руденко Ю. Методичний супровід викладання курсу «Методика навчання української мови дітей дошкільного віку в закладах дошкільної освіти» в умовах дистанційного та змішаного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 31(4). С. 108-116. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2020_31\(4\)__18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2020_31(4)__18). (дата звернення: 10.07.2022).
9. Шульга Л. Розвиток професійної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти в умовах дистанційного навчання. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2021. № 1(2). С. 200-205. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_ped_2021_1\(2\)__33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_ped_2021_1(2)__33). (дата звернення: 10.07.2022).